

No. 294

XXV rok
istnienia

Cena numeru
80 mk.

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Miesięcznie „ 1700
z przes. poczt.
Miesięcznie „ 2000
poza Łodzią egz. 66

Konto Poczto. Kasy
Oszczęd. 60594
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI
Al. Kościuszki 41
TELEFON 28.

Łódź.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Czwartek, dnia 26 października 1922 roku.

— ZAWŁAD KRAWECKI —
Leonarda Hetmana

Łódź, ul. Wileńska 63 prawa otoc
parter

Wykonuje wszelkie roboty w zakres fachu
wchodzące, z własnych jak również i po-
wierzonych materiałów.

Wykończenie pierwszorzędne!

SPECJALISTA na roboty futrzane.
(4:50B6)

Transport
wyborowego gatunku
jablek zimowych
nadszedł.

Sprzedaż od 25 kg. w wwyż.

DO HANDLOWY

Zenon Kubiński

ważna reprezentacja Sk. Akc. Handlu
Ziemiołódami, S. N. d. w. 40.
4450d1

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Nowy wice-minister spraw wewnętrznych.

(wp) „Kurier” informuje że wice-mini-
strem spraw wewnętrznych ma zostać dyrektor
departamentu bezpieczeństwa publicznego Sie-
fan Urbanowicz. (5)

Zaprzeczenie czeskie

(wp) Poselstwo czesko-słowackie w War-
szawie przeczy pogłoskom, jakoby na Sło-
wacyzynie i Rusi Podkarpackiej udzielano po-
parcia akcji antypolskiej Petruszewicza. Rząd
czesko-słowacki zwrócił się do rządu polskiego
z prośbą o zakomunikowanie konkretnych
wypałów podobnej akcji. (5)

Delegacja z Małopolski Wschodniej.

(wp) Delegacja z Małopolski Wschodniej,
przybyła wczoraj do Warszawy i udała się
wraz z posłem m. Lwowa p. d. rem Ernestem
Adamem do p. ministra spraw wewnętrznych
Kamińskiego, a następnie do p. prezydenta
Ministrów Nowaka. (5)

Wydział dla spraw górnośląskich.

(wp) W ministerstwie spraw wewnętrz-
nych toczą się obecnie obrady dyrektorów de-
partamentów w celu ustalenia kompetencji
mającego przy tem ministerstwie powstać wy-
dział dla spraw górnośląskich.

7 lat nieszczęść ???

4449d1

GABINET BONAR LAW'A.

SKŁAD NOWEGO GABINETU ANGIELSKIEGO.

LONDYN 25 (PAT) Definitywny skład
nowego gabinetu angielskiego jest następują-
cy:

Prezydent ministrów Bonar Law
lord prezydent izby, Salisbury,
lord-kancierz, baron Cava,
minister spraw wewnętrznych, Bridgeman,
kancierz skarbu, Stanley Baldwin,
minister spraw zagranicznych, lord Courzon,
minister kolonij, C. Vanshure,
minister dla Indji, baron Peel.

minister wojny, lord Derby,
minister marynarki, Amery,
minister handlu, Greme,
minister higieny, Boscaven,
minister rolnictwa, Sanders,
sekretarz stanu dla Szkocji, baron Mova,
prokurator jeneralny, Douglas Hogge,
prokurator dla Szkocji, William Watson.

Podsekretarze stanu będą wyznaczeni w
czasie późniejszym. (4)

Kongres Faszystów.

UCZESTNICZY 30 TYS. OSÓB. REWJA PRZED MUSSOLINIM. WŁOCHY MUSZĄ
SIĘ OPIERAĆ NA MONARCHJI.

WIEDEN 25 (PAT) „Neues Wiener Ta-
geblatt” donosi z Rzymu, że kongres faszys-
tów, który dnia 24 bm. otwarty został w Nea-
polu, zgromadził 30.000 osób ze wszystkich
okolic Włoch. Mussolini odbył rewję przyby-
łych uczestników, wśród których znajdują
się oddziały konne, oddziały młodzieży, ko-
biet, a nawet eskadra samolotów pod kome-
ndą przybyłego generalisimusa Viasa. Celem
utrzymania porządku rząd wysłał do Neapolu
25.000 żołnierzy. Mówca oświadczył, że zebra-

ni uczestnicy kongresu nie będą szukali kon-
fliktu z armią regularną. Otwierając kongres
Mussolini oświadczył, że partja faszystów
chce urzeczywistnić wszystkie ideały ducha
włoskiego. Wybory muszą być przeprowadzo-
ne jaknajprędzej.

Politykę obecnego rządu Mussolini na-
zwał polityką zwleknięcia. W końcu Mussolini
zaznaczył, że Włochy muszą się opierać na
monarchji, która związana jest z narodem i
posiada przeszłość historyczną.

Przed kryzysem w Niemczech.

WRAZIE USTĄPIENIA SOCJAL — DEMOKRATÓW. ZAGRANICZNI RZECZOZNAWCY MAJĄ
RATOWAĆ MARKĘ. JESZCZE NIE JEST TAK ŻŁE.

WIEDEN 25 (PAT) „Neue Freie Presse”
donosi z Berlina: W parlamencie komisja miesza
na zastanawiała się nad tem, co będzie, jeżeli
social-demokraci wystąpią z koalicji. Zdaniem
pism, jedynym wyjściem byłoby w takim razie
utworzenie gabinetu ze stronnictw mieszczań-
skich, w skład których wchodziłoby centrum,
niemiecka partja ludowa, demokraci i bawar-
ska partja ludowa. Kancelrzem zostałby Stroe-
semann. (4)

WIEDEN 26 (PAT) „Neue Freie Presse”
donosi z Berlina: Rząd niemiecki zaprosił do
Berlina szereg wybitnych rzeczoznawców finan-
sowych zagranicznych, aby naradzić się z nimi
w sprawie zarządzeń, mających na celu prze-

ciwdziałanie spadkowi marki niemieckiej. Wśród
zaproszonych znajdują się profesor Keynes, taj-
ny radca Bossering z Holandji, Jenks z Amery-
ki, poza tem rzeczoznawcy francuscy i włoscy.

WIEDEN 25 (PAT) Dzisiejsza „Arbeiter
Zeitung” donosi z Berlina: Wiadomości o prze-
sileniu rządowym są jeszcze przedwczesne. Par-
tja social-demokratyczna nie przedstawiła jesz-
cze określonych żądań, domaga się tylko rato-
wania marki niemieckiej i zabezpieczenia apre-
wizacji. Przedstawiciele social-demokratów za-
żądali, aby rząd Rzeszy oddał 300 do 350 miljo-
nów marek złotych ze swoich zapasów na sta-
bilizację marki. (4)

PROCES FEDAKA.

TRZECI DZIEŃ ROZPRAWY.

LWÓW 25 (PAT) Dziś w trzecim dniu rozprawy przeciw Fedakowi przesłuchiwało w dalszym ciągu głównego oskarżonego. Fedak oświadczył na wstępie, że podczas zamachu nie stał koło niego na rynku Paliew i Matczak jak to twierdzi akt oskarżenia i że nikt nie miał mu pomagać w ucieczce. Następnie oskarżony omawiał szczegółowo działalność K. U. M. i „Woli”. O godz. 11. 30 nastąpiła krótka przerwa. (5)

LWÓW 25.10 (AW) W toku rozprawy w procesie Fedaka, po odczytaniu tajnych dokumentów komitetu ukraińskiej młodzieży (K.U.M.) i „Woli” oraz ujawnieniu czarnej listy tych organizacji, na których umieszczone było na pierwszym miejscu nazwisko zamordowanego w 2 lata później redaktora Twerdohliba, przystąpiono do odczytania treści przysięgi członków tajnych organizacji oraz instrukcji dla prowadzenia pracy wojskowej w tych organizacjach.

Pierwotkowe zeznanie Fedaka co do zamachu stanu w Małopolsce Wschodniej, obecnie cofa oskarżony.

Na pytanie przewodniczącego, czy Fedak miał zamiar zabić wojew. Grabowskiego,

odpowiedział oskarżony: nie mogę powiedzieć, abym chciał go koniecznie zabić, chciałem tylko zmanifestować morderstwo i dlatego umyślnie mierzyłem w plecy. Strzelałem 3 razy dlatego, że na 1 strzał nie byłby nikt zwrócił uwagi, 4-ty strzał skierowałem do siebie, pragnąc się pozbawić życia.

Fedak zaprzecza odczytanym w tym miejscu zeznaniom 2-o oskarżonego Styka, że zabicie Naczelnika Państwa i wojewody Grabowskiego miało być hasłem do wybuchu powstania ukraińskiego, które miało poprzeć armia Petruszewicza, powracająca do Galicji przez Czechosłowację.

Oskarżony przyznaje się, że był 1 lipca 1922 r. na wiecu i głosował za rezolucjami, w mienionymi w akcie oskarżenia, a posiadające mi znamiona zdrady głównej. Na wiecu tym byli również komuniści.

Jeden z obrońców domagał się, aby odczytano protokół rozprawy w języku ukraińskim. Z powodu odmowy trybunału obrońcy oświadczyli, że wniosą protest do sądu apelacyjnego.

Po postawieniu oskarżonemu kilku pytań przez prokuratora, obrońców i sędziów przysięgłych, rozprawę odroczone o godz. 3

ba się liczyć z możliwością powstania koalicji z udziałem demokratów.

O PIENIĄDZE MIEJSKIE.

GDANSK 25 (PAT) Senat gdański wniósł do seimu projekt ustawy w sprawie uznania pieniędzy miejskich, które wydane zostały wczoraj na mocy uchwały Rady miejskiej, jako ustawowy środek płatniczy, obowiązujący na obszarze wolnego miasta. Jak wiadomo rada miejska uchwaliła wydać wspomniane pieniądze na ogólną sumę 230 milionów marek. (4)

STRAJK ZECERÓW WE LWOWIE.

LWÓW 25 (PAT) Dziś wybuchł strajk zecerów we wszystkich drukarniach. (4)

ZMIANA GABINETU ANGIELSKIEGO A PALESTYNA.

LONDYN 25 (PAT) „Manchester Guardian” pisze, że Norbert Samuels wysoki komisarz angielski w Palestynie oświadczył, że zmiana rządu w Anglii nie spowoduje zmiany kursu w polityce angielskiej odnośnie do Palestyny.

W SPRAWIE BAWELNY DLA ŁODZI.

DREZNO 25. 10 (A. W.) Wobec zatamowania na terenie niemieckim dowozu bawełny do Łodzi, minister Olszewski zwrócił się do pełnomocnika rządu niemieckiego o natychmiastowe usunięcie przeszkół. Po zbadaniu sprawy minister Stochammer stwierdził, że rząd Rzeszy nie stawia żadnych przeszkół i być może, że tylko wskutek wzmożenia transportów ziemniaków były linie kolejowe zajęte i brakło wagonów. Zarządzenia w celu uruchomienia transportów wydano natychmiast. (5)

POWSTANIE W GRUZJI.

BERLIN 25 | 10 (AW) Z Havru donoszą, o wybuchu nowego powstania w Gruzji. Ilość powstańców ma wynosić około 10,000. Połączenie między Batumem a Tyflisem zostało przerwane. (4)

WYJAZD P. STEFANSKIEGO Z MOSKWY.

MOSKWA 25 (wł.) We wtorek, p. Stefański wyjechał do Warszawy, żegnany na dworcu kolejowym przez kierowników placówek polskich w Moskwie, przedstawicieli komisariatu ludowego do spraw zagranicznych oraz posłów fiński, estoński, łotewski i in. (4)

RZĄD NIEMIECKI NIE POWZIAŁ DECYZJI.

BERLIN 25 (PAT) Jak donoszą dzienniki, zwołana tutaj konferencja przewodniczących stronnictw w sprawie stabilizacji marki niemieckiej oraz w sprawie rozporządzenia dewizowego została odroczone, ponieważ rząd nie powziął jeszcze decyzji w kwestii zniesienia tego rozporządzenia. Termin następnej konferencji przewodniczących stronnictw nie został jeszcze ustalony.

STRAJK ROLNY W MAŁOPOLSCE.

KRAKÓW 25 (wł.) Z Tarnowa donoszą, że w całym powiecie wybuchł ostrzy strajk rolny we wszystkich dominach i folwarkach. Strajk służby folwarczej został zainicjowany przez PPS. i Wyzwolenie, celem rozognienia antagonizmu klasowego wśród wyborców.

O KOSZTA OKUPACJI G. SŁĄSKA.

BERLIN 25. 10 (A. W.) Komisja międzysojusznicza dla Górnego Śląska w Paryżu zajęła jest obecnie ustaleniem wysokości kosztów okupacji. Informacje niemieckie, jakoby koszty te ustalono na 10 milionów franków są mało prawdopodobne.

Komisja nie znalazła dotychczas klucza do podziału tych kosztów. Rząd polski domaga się dokonania podziału według liczby ludności, a Niemcy dążą do tego, aby Polsce zaliczyć większą część kosztów ze względu na większą bogactwa Górnego Śląska przyznane Polsce.

KONFERENCJA POKOJOWA.

ODBEDZIE SIĘ 13 LISTOPADA W LOZANNIE.

PARYŻ 25 (PAT) Wobec tego, że Francja, Anglia i Włochy doszły do porozumienia w sprawie miejsca i terenu konferencji pokojowej dla spraw Wschodu, Poincaré zawiadomił rząd kemalistyczny, że konferencja ta ma się odbyć dnia 13 listopada w Lozannie. (5)

wej dla spraw Wschodu, Poincaré zawiadomił rząd kemalistyczny, że konferencja ta ma się odbyć dnia 13 listopada w Lozannie. (5)

TELEFONEM Z WARSZAWY

NOWA LINIA TELEGRAFICZNA.

*) Ministerjum poczt i telegrafów projektuje budwę nowego przewodu telegraficznego Poznań — Katowice. O ile pozwolą na to warunki atmosferyczne, budowa rozpocznie się jeszcze w jesieni rb.

SUBSYDJUM DLA SZKÓŁ ZAWODOWYCH.

*) W myśl specjalnej uchwały rady miejskiej magistrat m. Warszawy został upoważniony do podwyższenia sumy subsydjum dla szkół zawodowych z 2 i pół miliona do 10 milionów marek za pierwsze półrocze roku szkolnego 1922—23.

POWROT Z WYCIEZKI PO DOLARY.

*) Robotnik donosi: Po sześciotygodniowym pobycie w St. Zjednoczonych Ameryki Północnej tow. poseł Moraczewski wrócił wczoraj rano do Warszawy. Jakże są realne wyniki podróży w postaci wyborczych funduszy w dolarach, pismo socjalistyczne nie podaje. (4)

TELEGRAMY.

Z międzynarodowej konferencji pracy.

GENEWA 25 (PAT) Międzynarodowe biuro pracy prowadzi w dalszym ciągu dyskusję nad sprawozdaniem dyrektora biura. Polskę zaprezentuje na konferencji dwóch delegatów rządowych: inżynier Sokal i p. Okołowicz, delegat pracodawców p. Okolski i delegat robotników p. Teller. Przy wyborach do komisji ogólnej Polska odniosła znaczny sukces, wobec tego, że inżynier Sokal został do tej komisji wybrany 48 głosami na 53 głosujących. Delegacja polska pracuje w ścisłym kontakcie z delegacjami państw małej ententy oraz krajów bałtyckich. (5)

Zmiana delegata angielskiego w Lidze Narodów.

LONDYN 25 (PAT) „Daily Mail” sądzi, że w najbliższym czasie nastąpi dymisja Balfoura ze stanowiska delegata Anglii w Lidze Narodów. (5)

Zdemolowanie lokalu „Avanti”.

GENUA 25 (PAT) Faszyści, dowiedziawszy się, że w lokalu dziennika „Avanti” ma wygłosić przemówienie Serrati, przywódca maksymalistów socjalistycznych, wtargnęli przez mocą, mimo poru karabinierów, do redakcji i w celu przeszkodzenia w wygłoszeniu przemówienia zniszczyli cały lokal. (4)

Starcia w Barcelonie.

BARCELONA 15 (PAT) Przyszło tu dzisiaj do starcia między policją a syndykalistami, podejrzany o przygotowanie zamachu przeciw gubernatorowi cywilnemu. W czasie strzelaniny jeden policjant oraz dwóch syndykalistów zostało zabitych. (4)

Z OSTATNIEJ CHWILI

OWARCIE NACJONALISTYCZNYCH ORGANIZACJI W NIEMCZACH.

KROLEWIEC 25 (PAT) Rozwiązane po zamordowaniu Rathenaua nacjonalistyczne organizacje młodzieży niemieckiej otrzymały znów, zezwolenie na publiczną działalność. Rząd niemiecki poczynił tylko małe zastrzeżenie między in., ażeby podczas zebrań związku nie poruszano spraw wewnątrzno-politycznych. (5)

PRZESILENIE GABINETOWE W FINLANDJI.

RYGA 25 (PAT) Dzienniki helsingforskie przypuszczają, że Kallio nie będzie w stanie uformować gabinetu na zasadzie koalicji stronnictw burżuazyjnych, wobec tego należy się spodziewać, że prezydent powierzy misję utworzenia gabinetu osobie bezpartyjnej. Trze

Łódź, a Mieszczaństwo.

Przeczytawszy powyższy nagłówek niejednemu pomyśli że lepiej było napisać „Mieszczaństwo Łódzkie”.

Rzeczywiście można było tak napisać gdyby... gdyby t. zw. w Łodzi mieszczaństwo można było podciągnąć pod pojęcie mieszczaństwa o tak chlubnie w historii Rzeczypospolitej zapisanych tradycjach jak np. dawne mieszczaństwo krakowskie, lwowskie, oświęskie itp. i zaapelować wtedy do niego aby odnowiło dawne swe patriotyczne postępowanie.

Niestety nie można tego uczynić bo t. zw. mieszczaństwo łódzkie nie ma tradycji historycznych polskich, Łódź powstała z małej wioski — już podczas okupacji rosyjskiej, Łódź nie przeszła przez historyczną ewolucję starodawnych miast polskich; historia Łodzi to historia sztucznie do życia powołanego przemysłu, wzdłuż... dzisiejszej ulicy Piotrkowskiej.

Łódź jako miasto nie ma za sobą wyżyn duchowych, na którychby mogło spocząć oko historyka badacza stosunków społecznych i kulturalnych w dawnej Polsce. Łódź to dziecko walki społecznej pracy z wyzyskiem.

Na czym polegają tradycje mieszczaństwa? Rozwój właściwy miast nastąpił między X a XIV stuleciem dzięki dokonywającej się w nich wymianie towarów, a właściwe ówczesne znaczenie miast stanowił rozwój rękodzieła doprowadzonego do szczytów sztuki, bo w ten sposób miasta stały się siedliskiem całego szeregu samostojnych zawodów.

Miasto i obszar rolny je otaczający tworzyły jedną gminę a mieszczan i rolników łączyło mnóstwo wspólnych interesów, oba obszary miejski i wiejski rzemieślniczy i rolny — stanowiły jednostkę gospodarczą; więzy ścisłe łączyły się coraz bardziej wskutek przechodzenia ludności ze wsi do miasta i odwrotnie.

Zarząd miasta w imię dobra społeczności wydawał często przepisy celem zabezpieczenia wyżej przytoczonej jednolitości. Zasadą tych przepisów było że wszystkie produkty musiały być sprzedawane na targu miejskim publicznie bezpośrednio przez wytwórcę z wyjątkiem pośrednictwa handlowego, jak również i to że wszystkie przeróbki z surowa potrzebne mieszkańcom okręgu gospodarczego muszą być wykonane w granicach miasta. Trudnienie się rzemiosłem na wsi było niedozwolone w zamian mieszczaństwo musiałoby nabywać produkty rolne tylko od wieśniaków danego okręgu gospodarczego.

W ten sposób w rozwijających się miastach dokonał się pierwszy podział gospodarczej pracy według zawodów. Na tem tle w miastach powstały Bractwa cechowe. Jak one miały znaczenie w rozwoju gospodarstwa krajowego każdemu wiadomo, a z braku miejsca o tem tutaj mówić nie będziemy. Jak ważną rolę odegrało mieszczaństwo polskie w historii naszej, również każdemu wiadomo.

W XVII stuleci charakter cechów zmienił się całkowicie, przestały one służyć do popierania ogólnego dobrobytu średniowiecznego stały się pomału przywilejem służącym do utrzymania kilku rodzin w mieście. Dawniej celem ich było sława i dostarczanie znakomitych wyrobów, teraz głównym ich staraniem utrzymać wysokie ceny za pomocą monopolów. Wykształcenie dobrego rzemieślnika spadło na drugi lub trzeci plan.

Jednym słowem upadek cechów, a wraz z nimi i znaczenie mieszczaństwa rosło z dnia na dzień. Przyczyną tego upadku to ewolucyjny rozwój stosunków społecznych, gospodarczych i politycznych. Odkrycie coraz to nowych rynków handlowych zamorskich i nowych dróg i środków komunikacyjnych musiały doprowadzić do upadku mieszczaństwa w znaczeniu gospodarczym wieków średnich.

Miasto dzisiaj to ognisko nauki i wiedzy, to siedziba giełd, to zbiorowisko pracowników intelektualnych i fizycznych, którzy dzisiaj są, a jutro ich nie ma, Dzisiejsze miasto to jeden wielki dom zajezdny.

Chcicie przekonać kogoś że mieszczaństwo mieć może znaczenie wieków minionych to... to samo, co pragnąc iechać z Warszawy do Paryża rozstawnymi kołniami, dziś, gdy drogę tę odbyć można w 10 godzinach samolotem.

Mieszczaństwo starodawnych miast polskich nieści w swym sercu tradycję wielkiej miłości Ojczyzny, trzyma się zasady „noblesse

oblige” Wiele wśród niego nazwisk niemieckich; ale serce wykuje z polskiego granitu. Jest to dzieło wieków.

W młodej, bardzo młodej Łodzi tego nie ma i być nie może i od Łodzi tego żądać nie mamy prawa. Łódź mieszczaństwa nie miała i nie ma, próżno się tem łudzić, t. zw. Zjednoczenia mieszczaństwa to tylko kruczki wyborcze, środki do zaspokojenia osobistych ambicji i do... wyłamywania się z jednolitego frontu narodowego.

To dowód, że w ciele silnem... polski duch słabym jest. (7)

Inż. Folkierski.

LLOYD GEORGE - BONAR LAW.

Z Lloyd George'm, upada ostatni z „wielkiej czwórki” która odpowiedzialną jest za traktaty pokojowe. O Wilsonie, Orlandzie, a nawet o p. Clemenceau w życiu codziennym już oddawna się nie mówi. Tymczasem Lloyd George zaprzętał swą osobą cały świat przez całe cztery lata powojenne.

Nienowodzenie w polityce wschodniej Lloyd George'a stało się jedynie bezpośrednią przyczyną kryzysu; dało to sposobność nieprzyjaciółom premiera i koalicji rządowej do wyśadenia rządu z siódła. Gabinet wojenny, złożony z konserwatystów i większości liberałów był wymodelowany całkiem według osoby Lloyd George'a. W nim liberał, lubo tylko jedną trzecią miejsc zajmował w stronnictwie rządowym, mieli wpływ przeważający w rządzie, a zatem w interesie stronnictwa było utrzymanie Lloyd George'a. Lecz konserwatyści mają dziś w kraju silne stanowisko, chcą powrócić do dawnego dwupartyjnego systemu, bo oczekują, że po nowych wyborach uda się im utworzyć rząd czysto konserwatywny. Okazało się, że przywódcy tego stronnictwa w koalicji, pp. Chamberlain i Balfour, popierając Lloyd George'a, nie posiadają już oparcia w własnym stronnictwie. Nareszcie tak zw. „die-hards” w stronnictwie wzięli górę.

Meżem zaufania unionistów jest obecnie b. minister skarbu Bonar Law. Niewątpliwie znajdzie on poparcie konserwatystów w obu Izbach i utworzy gabinet przejściowy, którego zadaniem będzie przeprowadzenie wyborów. Ponieważ odegrał on pomiędzy różnymi prądami konserwatywnymi rolę pośredniczącą a przez pewien czas trzymając się zdala od

reszty politycznej nie jest do żadnego kierunku zachowawczego przywiązany, zdaje się szczególnie powołany do utworzenia jednolitego frontu konserwatywnego przy wyborach gdyż zapobiegnie ewentualnemu rozbiciu torysów na chamberlainistów, wiernych Lloyd George'owi, i wrogów wczorajszego premiera.

W polityce wewnętrznej Bonar Law stoi na stanowisku, że konserwatyści winni wystąpić przy wyborach z własnym programem i z własnymi przewodcami, a nie pod firmą stronnictwa koalicyjnego. Rezolucja konserwatystów zebranych w Carlton — klubie zatwierdziła ten punkt widzenia.

Cóż poźniej Lloyd? Zdaje się utworzyć nową partię, przyczem niewątpliwie liczyłby na kilku unionistycznych ministrów, a mianowicie na p. Chamberlain'a. Kiedyś ojciec jego, słynny Joe Chamberlain odłączył się od liberałów Gladstone'a i przystąpił do torysów w czasie przesilenia tak poważnego, jak obecnie. Czy teraz p. A. Chamberlain odłączy się od konserwatystów, by pójść z liberałami Lloyd George'a ręką w rękę? O! tego w znacznej mierze zależeć będą losy rządu konserwatywnego oraz samego Lloyd George'a.

Bądź jak bądź dyktatorski, fascynujący David Lloyd George nie zapada się w piasek zapomnienia. Ma on teraz od nowa zdobywać względy narodu, od nowa piąć się na szczyty władzy. Czyż zdoła wykrzesać z siebie na to tyle energii, jak w czasie swej wielkiej reformy finansów przed wojną i jak w czasie wojny, gdy dźwignął wysoko antyniemiecki sztandar Wielkiej Brytanii?... (12)

Wybory na Górnym Śląsku.

Jak donosi A.W.z Katowic przygotowania do wyborów do Sejmu i Senatu są na Śląsku na ukończeniu. Koperty do głosowania posiadają już komisje wyborcze okręgowe, a druków dostarczy w tym tygodniu ministerjum spraw wewnętrznych bezpośrednio okręgowym komisjom wyborczym. Przygotowanie lokali wyborczych będzie o tyle uproszczone, że będą zajęte lokale, użyte przy wyborach do Sejmu Śląskiego. Dla dotrzymania tajemnicy wyborczej urządzone są specjalne pomieszczenia gdzie wyborca może swobodnie głosować. Wkrótce województwo wyda rozporządzenia, gwarantujące porządek i bezpieczeństwo podczas wyborów. Komisje wbor-

cze i sądy dotychczas są zajęte likwidowaniem prac z okresu wyborów do Sejmu śląskiego. Ci sami członkowie komisji wyborczych będą pracowali przy wyborach ogólnopolskich.

W sprawie spisu wyborców do Sejmu warszawskiego zostało ustalone, że wszyscy ci Niemcy, którzy opuścili Górny Śląsk i udali się do Niemiec, nie mają prawa głosu. Nie mają również tego prawa urzędnicy niemieccy, którym konwencja z Niemcami pozwoliła zamieszkać tymczasowo na Górnym Śląsku, jakkolwiek nie wstąpili do polskiej służby państwowej.

Kronika zagraniczna

Los olbrzymich składów broni we Władywostoku.

(x) W 1916 m r. do Władywostoku nadeszły z Ameryki olbrzymie transporty broni i amunicji, nadesłane przez sojuszników dla zaspokojenia potrzeb rosyjskiej armii. Obecnie rząd japoński, zawiadomił rządy Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii o ewakuacji przez oddziały japońskie Władywostoku do dn.

31-go października. Jednocześnie japończycy zaproponowali powyższemu rządowi nadesłać oddziały wojskowe dla ochrony składów broni i amunicji. (Polp.) (12)

Po upadku Lloyd George'a.

(x) Lloyd George rozpoczął podróż po Anglii, wygłaszając w każdym większym miasteczku przemówienia polityczne, trwające 5-6 minut.

Nadzwyczajne dodatki wydane w New Yorku z powodu dymisji Lloyd George'a rozeszły się w ilości 4 1/2 miljonów egz. (Polp.)

W ARGENTINIE.

WYBORY.

(Na nute: precz, precz smutek wszelki!)

Hej! hej! na wybory,
Czy kto zdrowy, czy chory
Z końca świata, niech przylata
I przynosi głos.

Wszędzie słychać dookoła,
Jak nas Polska woła,
Każde z dzieci niechaj leci
Jej ratuje los.

Niech się z drzemki każdy zbudzi,
Wybiera uczciwych ludzi
Coby cnotą i ochotą
Wprowadzili ład.

A więc pragnąc dojść do tego,
Wyberajmy Korfanteo,
Jego mowa, serce, głowa,
Nie poskapią rad!

Z czystym sercem przy Kościele
Stójmy wiernie, stójmy śmieje,
By ta siła ocalała
Ukochany kraj.

W górę serca, myśli w górę!
Pokonamy zwątpień chmurę.
Osma lista, oczywista.
Tak nam Boże daj!

(5)

WIADOMOSCI Z KRAJU.

Cisze aresztowania wśród terrorystów- Ukraińców.

(K) W związku z powtarzającymi się wypadkami sabotażu we wsch. Małopolsce oraz jazdem band ukraińsko-bolszewickich, przybył do Lwowa naczelny komendant policji państw. Hoszowski i szef sekcji bezpieczeństwa min. spr. wewn. Urbanowicz, poczem odbyli z komendantami okręgów policyjnych ze wsch. Małopolski konferencję nad środkami zwalczania sabotażu, jaki szerzy się w kraju.

W nocy z 19 na 20 bm. dokonano we Lwowie szeregu rewizji i aresztowań w kierujących sferach ukraińskich. Przeprowadzono rewizję w gmachu „Proświty”, domu inwalidów ukraińskich, w akademickim domu ukr., w za-

budowaniach św. Jura, w Tow. im. Szewczenki, w mieszkaniu dr. Fedaka itd. Między innymi aresztowano naczelnego redaktora „Difa” Felia Fedorciwa, administratora „Difa” Osyba Nawrockiego, b. pułkownika wojsk Petlury Hardienko b. kapitana ukr. Ukraińskiego itd. Ogółem aresztowano przeszło 100 osób.

Jeden z najwybitniejszych przywódców trudowych dr. Celewicz, zdołał przed aresztowaniem uciec ze Lwowa.

W pow. tarnobolskim, brzeżańskim, stanisławowskim i stryjskim dokonano również szeregu aresztowań. Do aresztów w Stanisławowie doprowadzono w ostatnich kilku dniach około 100 osób, aresztowanych w związku z grasującymi bandami, jako podejrzanych o agitację w celu wywołania zamieszek i rozruchów w tej części kraju.

2

Odsłonięcie pomnika dla Ameryki.

(K) Uroczyste poświęcenie pomnika wzniesionemu dla Ameryki odbędzie się w niedzielę dnia 29 października. Pomnik według projektu artysty — rzeźbiarza K. Danikowskiego, powstał z ofiar dobrowolnych. Uroczystość rozpocznie się od nabożeństwa w katedrze o godz. 11-ej rano, które odprawia Jego B. n. ks. kardynał Al. Kakowski. Kazanie wygłosi ks. prof. A. Szlagowski. Po nabożeństwie wyruszy pochód do Placu Hoovera, obok posągu Mickiewicza, gdzie J. E. ks. kardynał dokona poświęcenia pomnika. W imieniu Stanów Zjednocz. ma przemawiać poseł pełnomocny p. Hughes Gibson. Po południu odbędzie się w teatrze Wielkim przedstawienie dla dzieci i żołnierzy, wieczorem zaś przedstawienie galowe. (2)

Budowa gmachu M. S. Wojsk.

(K) Przebudowa b. koszar Litewskich, w Warszawie do których z wiosną r. b. będą przeniesione biura Ministerjum Spraw Wojskowych, obecnie rozrzucone w wielu punktach miasta, prowadzona jest dość intensywnie.

Na budowli pracuje paręset robotników.

Przebudowie i nadbudowaniu ulegną budynki od 1-go do 5-go włącznie, licząc od Placu Zwagiela, poczem budynki drugi i trzeci otrzymają połączenie, w postaci krytego korytarza.

Roboty mają być skończone w kwietniu r. b. (2)

Pamiętniki Wilhelma Voinowollera

Według doniesień z Paryża, dzienniki paryskie rozpoczynają dnia 26 bm. druk pamiętników b. cesarza Niemiec.

Pamiętniki te, napisane w zamku Dorn, zakupionym, jak wiadomo, przez wołowniczą monarchię w Holandii i będącym miejscem jego wygnania, nabyła jedna z liuskich firm wydawniczych. Odstępuje jednak prawo przekładu ich na inne języki wielkiej nowojorskiej firmie wydawniczej „McClure Newspaper Syndicate”.

Był syn dyktantem dziennikarskim, firma McClure zwróciła się do dzienników paryskich z propozycją nabyć przez nie prawa na wydrukowanie przekładu francuskiego pamiętników.

Propozycja powyższa wywołała w prasie paryskiej zakłopotanie. Byłoby drukować pamiętniki człowieka znienawidzonego we Francji, sprawcy największej wojny świata, śmierci tyu milionów ludzi, zniszczenia najbogatszych prowincji francuskich? Z drugiej jednak strony nasuwało się pytanie: Czy przeniesienie tych pamiętników przez prasę francuską i odrzucenie propozycji druku przekładu francuskiego nie będzie wzięte z granią, a zwłaszcza w Niemczech, za dowód, że francuzi okazują się rewelacją byłego monarchy i nie mają możliwości odbarcia jego zarzutów?

Wobec wątpliwości powyższych, wydawcy wielkich dzienników paryskich zebrał się na poradę i doszli w końcu do wniosku, że należy przyjąć propozycję firmy nowojorskiej, ale z zastrzeżeniem, że wszelkie fałszywe twierdzenia których bez wątplenia nie brak w pamiętnikach b. cesarza, będą natychmiast odepierane przez prasę francuską w przypiskach.

Na podstawie tej to decyzji, agencja telegraficzna Radio nabyła w porozumieniu z rządem francuskim, prawo druku i rozpoczynają pamiętników we Francji, i dziś dzienniki paryskie rozpoczynają ten druk na swych łamach.

ANTONI LANGE

(2)

Nowe mieszkanie.

Zdumienie moje rosło bezgranicznie. Skąd ja się tu wziąłem? — przecież to jakieś nowe, obce mi, nieznane miasto! Czy to sen — czy obłąd — czyli baśń arabska? Przecierałem oczy, powtarzałem sobie różne formuły z mehaniki, aby sprawdzić swoją przytomność.

Nie — to nie sen — to rzeczywistość. Właśnie spotkałem kilku znajomych — najbezzwłoczniej ich zapytałem:

— Moi panowie, w jakim to mieście my jesteśmy?

— Chcia, chiał! Co za żarty, drogi panie! Niby to pan nie wie!

I pożegnali mnie ze śmiechem, a ja dopiero teraz zacząłem się zastanawiać. Przecież to był Lucjan i Michał, którzy umarli już trzy lata temu.

— Więc jakże?

Nie mogłem tego zrozumieć, a po chwili wydało mi się to rzeczą zupełnie prostą i naturalną.

Zacząłem się rozglądać wokoło i zobaczyłem na bulwarze dom, a na bramie kartkę błękitną. Dom był niewielki, dwupiętrowy, ale miał w sobie coś tak pociągającego, że mi nagle błysnęła myśl: gdyby tu zamieszkać na zawsze!

Na kartce była wiadomość, że w tym domu jest pokój do wynajęcia. Ruszyłem tedy po schodach i znalazłem się przede drzwiami odpowiedniego lokalu.

Na drzwiach była przybita metalowa tabliczka, na której nie bez zdumienia odczytałem swoje własne imię i nazwisko. Choć byłem teraz przygotowany na najniemożliwsze rzeczy, wydało mi się jednak niezmiernie dziwnym, że mam wynająć mieszkanie u samego siebie. Stałem też przez chwilę w sieni, nie mając odwagi zadzwonić. Zwłaszcza zadrżałem, gdy usłyszałem w mieszkaniu pieśń jakby dawno znajomą.

— Co to znaczy? — mówiłem sam do siebie, ale razem wydawało mi się to wszystko zupełnie zgodne z przyrodzonym biegiem rzeczy.

Kiedym już przemógł wzruszenie, chciałem zadzwonić, ale naraz drzwi, jakby posłuszne mojej myśli, same się otwały.

Zatrzymałem się w przedpokoju i spojrzałem do saloniku obok. Były tam dwie kobiety; nie mogłem dostrzec ich twarzy, gdyż odwrócone były odemnie — i, zdaje się, nie wiedziały o mojej wizycie. Starsza, siwowłosa pani, siedziała przy klawikordzie, gdy młodsza, jasnozłota blondyna, stała obok niej, śpiewając dziwnie pięknym głosem melodię, którą ta druga grała na instrumencie.

Melodia, którą grała starsza pani, była znana mi od dzieciństwa, pieśń, ulubiona pieśń mojej matki, stara i zapomniana, bardzo naiwna i prosta, ale która mnie zawsze porusza do głębi, kiedy ją wspomnę.

Metalicznym, cudownym sopranem śpiewała młodsza osoba:

Z pośród farysów któż nie był gotów

Piosnke dla ciebie zanucić?

Koń mój nie zlekły ni burz, ni grzmotów,

Pospieszaj, by do ciebie wrócić
Pamiętasz piosnkę? Ona — z zaginął,
którą dla ciebie nuciłem?
Pamiętasz stepy, gluche pustynie,
Przez które do ciebie spieszyłem!
Stepy piaszczyste, stepy szerokie!
Serca farysów niezmiennie!

Nie byłem w możności dłużej wytrzymać. Naraz wybuchnąłem wielkim płaczem, co mi się nigdy nie zdarza. Obie kobiety przerwały śpiew i muzykę — i zwróciły się ku mnie.

— Henryku! — zawołały obie naraz, a ja takem się na nie patrzył, jakbym już oddawna czekał na to zjawienie.

Padłem na kolana i obie kobiety całowały mnie po rękach.

— Matko! Marjo ukochana! Jakżem szczęśliwy, że was widzę raz jeszcze. Powiedzcie mi, jakże to się stało, że wy tu znowu jesteście? Słodko mi jest was widzieć, ale zaczynać nie nie rozumiem. Tyle lat, jakżeście odeszły. Razem w jednym roku — i prawie jednego dnia — umarliście, a teraz znowu żyjecie i — i znowu widzę was — i mogę z wami rozmawiać. Tylko trzeba was było znaleźć — i to tak niedaleko. Nie pojmuję tylko, jakem się tu do was dostał. Przecież dzisiaj rano byłem jeszcze tam. Niechajże się wam przyszyje! Tyle lat minęło od chwili, gdy was widział po raz ostatni. A tak pragnąłem umrzeć, kiedyście wy umarli; takem pragnął iść za wami! I sam błądziłem po ziemi, jak umarły. Dzięki wam, żeście mnie tu wywołały, bo tylko przez waszą potęgę mogłem tu przeniknąć.

(d. c. n.)

ZYGZAKI.

Niemcy i Polska.

Z Niemiec wydała się emigrantów żydowskich w przeciągu 24 godzin, a żadna organizacja żydowska nie ma prawa zaopiekować się nimi. W Polsce tacy żydowscy emigranci nielegalni siedzą i siedzą bez końca, a opiekują się nimi prawie wszystkie organizacje żydowskie. Polska nie ma tej odwagi wobec żydów, jaką mają Niemcy i inne państwa. „Za to” żydzi na Polskę ciągle wymyślają w kraju i za granicą, a przeciw Niemcom nie śmiać pisać ani słowa. Taki już porządek w Izraelu dyktowany z Berlina i Moskwy. (2)

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dziś. Czwartek 26 października Ewarysta
Wschód słońca o. 7 m 13
Zachód s. 5 m. 22

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 65)
„Peer Gynt.”
Teatr „Scala” (Cegielniana 19)
Filharmonia (Dzielnia 20)
„Casino” (Piotrkowska 67)
Dr. Mabuze serja III
„Luna” (Przełaz 1)
„Korowód śmierci”
„Orleon” (Przełaz 2)
„Robinson Krazoe” serja II
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„U progu hańby”
„Nowość” (Piotrkowska róg Główna)
„Wstrzymaj konie”

— Kalendarzyk historyczny.

1497 Otwórł wojsk polskich przez dwumilowy las bakowieński.

Wiadomości bieżące

— Osobiste.

1) W dniu wczorajszym wyjechał do Warszawy w sprawach służbowych p. wojewoda dr. Gajlich. (12)

— Pobył w Łodzi posła angielskiego.

b) Ambasador i minister pełnomocny Wielkiej Brytanii w Warszawie podczas dwudniowego swego pobytu w Łodzi w towarzystwie sekretarza handlowego ambasady zapoznał się z łódzkim przemysłem włókienniczym i zwiedził cały szereg wielkich fabryk. Po za wizytą u prezydenta miasta, ambasador Max Miller odwiedził również pp. Szaublera, i innych przedstawicieli wielkiego przemysłu. Miejsowa kolonia angielska urządziła na cześć posła uroczysty bankiet.

— Wstrzymanie wydawania paszportów do Ameryki.

Minister spraw wewnętrznych przesłał do wojewodów okólnik następujący:

Z otrzymanych przez Urząd emigracyjny danych od konsulatu St. Zjednoczonych wynika, że liczba udzielonych już przez konsulat emigrantom wiz i terminów stawiennictwa po wizy przekracza kwotę wyznaczoną dla Polski na rok emigracyjny 1922/23, t. j. do 1 lipca 1923 r.

Na skutek powyższego ministerjum poleca, by urzędy paszportowe od dnia otrzymania niniejszego okólnika zupełnie zaprzestały:

1) przyjmowania od emigrantów affidaw w do ostemplowania w Urzędzie emigracyjnym;

2) wystawiania nowych paszportów za granicznych wzorów Nr. 1 i 2 St. Zjednoczonych Półn. Ameryki;

3) prolongowania paszportów na wyjazd do St. Zjedn. P. A. wystawionych zarówno przez krajowe Urzędy paszportowe, jako też

przez konsulaty polskie w St. Zjednoczonych P. A.

Powyższe zarządzenie nie dotyczy:

a) tych emigrantów, których affidawy były przesłane do Urzędu emigracyjnego jeszcze przed otrzymaniem niniejszego okólnika i ostemplowane przez ten Urząd w myśl p. 15 okólnika Nr. 83 r. b.

b) tych poszczególnych wypadków, gdy Urząd emigracyjny zwrócił się do urzędu paszportowego o wydanie lub sprolongowanie paszportów na wyjazd do St. Zjednoczonych.

Zaznacza się przytem, że osoby pragnące uzyskać interwencję Urzędu emigracyjnego w sprawie wydania lub sprolongowania paszportów winny bezpośrednio zwracać się do Urzędu emigracyjnego. Co zaś się tyczy osób należących do kategorii emigrantów i niepolegalających przepisom emigracyjnym jak np. lekarze, artyści, kucy i t. p.) to paszporty mogą im być wystawione (z pominięciem trybu postępowania wyszczególnionego w okólniku Nr. 83, również jedynie na zasadzie specjalnego zezwolenia Urzędu emigracyjnego, dokąd te osoby winny się zwracać bezpośrednio. (2)

— Znaczek na inwalidów.

Towarzystwo opieki nad inwalidami, na Województwo Łódzkie (Ewangelicka 17) urządziło w niedziele znaczek i kwotę w lokalach przy stójkach i na uncach, na rzecz inwalidów wojennych.

Hojnie dopomóżmy wszystkim inwalidom! 4

— Wojewódzkie Tow. Pomocy Akademikom

Nie trzeba opisywać obecnego zastraszającego bytu polskiej młodzieży akademickiej przebywającej w miastach uniwersyteckich. Jest źle — musimy to sobie uprzytomnić i wyteżyć wszystkie siły nasze w akcji pomocy tej przyszłej inteligencji fachowej, owym naszym najbliższym następcom. Lecz akcja pomocy nie może być prowadzona pojedynczo przez poszczególne organizacje rozrzucone w całej Rzeczypospolitej, ale winna skupić wszystkie te organizacje w jedną całość co zapewniłoby planową i jednolitą pracę na polu pomocy akademikom.

W tym celu odbyty w Warszawie w kwietniu r. b. doroczny Zjazd Związku Bratnich Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej uchwalił powołać do życia organizację ogólnokrajową o charakterze państwowo-społecznym, której zadaniem byłoby informowanie społeczeństwa o potrzebach akademików oraz obrona tych potrzeb wobec państwa i społeczeństwa, a także inicjowanie i prowadzenie stałej akcji pomocy polskiej młodzieży akademickiej.

W skład wspomnianej organizacji weszły by przedstawiciele rządu, wojewódzkich towarzystw pomocy akademikom, organizacji społecznych i zawodowych, gospodarczych, handlu, przemysłu, kulturalno-oświatowych, związków i instytucji komunalnych, duchowieństwa, młodzieży akademickiej i innych. Wspomniana organizacja ma powołać do życia Państwową Radę Akademicką jako najwyższy czynnik decydujący w sprawach pomocy akademikom.

Uzyskawszy poparcie ze strony Rządu Prezydium Zw. Br. P.P. M. A. zwróciło się do p. Wojewody z prośbą o zainicjowanie organu, Wojew. Tow. Pomocy Akademikom w Łodzi.

— Organizacyjne zebranie komitetu Bratniej Pomocy Akadem.

Dnia 28 b. m. o godz. 7 wiecz. w gmachu województwa odbyła się organizacyjne zebranie Wojewódzkiego Komitetu Bratniej pomocy Młodzieży Akad. Pan wojewoda dr. Gajlich na prośbę reprezentanta Brat. Pom. Akadem. w Warszawie udzielił poparcia całej akcji organizacyjnej. (12)

— W imię prawdy.

Otrzymałmy następującą odezwę Zarządów Towarzystw Ochrony Kobiet Chrześcijańskiego i Żydowskiego w Łodzi.

Niżej podpisane członkinie Zarządów To-

warzystw Ochrony Kobiet w Łodzi, a jednocześnie stałe uczestniczki Komisji do spraw nierządu przy U. S. O. w Łodzi, stwierdzamy, że sprawy w tym Urzędzie rozpatrywane są z całą starannością, dyskrecją i względnością.

Większość spraw tyczy się zwolnienia kobiet od kontroli i tylko niewielka ilość polega na nakładaniu obowiązków uczęszczania do kontroli.

Element, z którym ma do czynienia Urząd S. O. jest zbiorowiskiem istot pod każdym względem nieszczęśliwych i upodlegzonych, choroby, zwirowanie, deprawacja, alkoholizm i przestępczość czynią z tych kobiet faktycznie godną pożałowania istotę i tu należy podnieść — w przeciwieństwie do bezpodstawnych kłamstw, — fakt, cierpliwość i humanitarność lekarza nazwanego dra Stanisławskiego, który w wysokim stopniu zrozumienia tej nędzy moralnej traktuje i rozstrząsa wszystkie sprawy.

Stwierdzamy, że fakty znudzania do kontroli kobiet pracujących nie miały w Urzędzie miejsca a najsłabsze nasze oświadczenie jest dowodem, że — rozumiejąc cel i dążenie Urzędu Sanitar.-Obyczajowego — w pracach jego biorzemy gorący i czynny udział, nie pozostawiając jedynie nieмыми świadkami poruszanych tam spraw.

Za Łódzki Obyczaj Tow. Ochrony Kobiet przewodnicząca Anna bar. Hanzłowa, sekretarka B. Sławńska.

Za Łódzki Związek Tow. Ochrony Kobiet M. Hofmanowa. R. Wajntalowa. (5)

— Grupa jubileuszowa Elekrowni.

Powszechną uwagę zwraca wystawiona w oknie restauracji „Louva” grupa jubileuszowa fotografii ofiarowanej przez współpracowników Elekrowni w dniu XV letniego jubileuszu dyr. G. Łow. Imponujących rozmiarów eksponat fotograficzny został wykonany świetnie przez jedną z miejscowych firm chrześcijańskich. 4445—(5)

— Pasek na chleb.

b) Pasek na mąkę, uprawiany od dłuższego czasu przez młyny i handlarzy mający wpływ na piekarzy, którzy wystąpili z żądaniem podwyższenia cen chleba. Wskutek tego referat do walki z lichwą przy komisariacie rządu wydał zażalenie przeprowadzenia ścisłej kontroli wszystkich sklepów, handlujących mąką, jak również w piekarniach celem skontrolowania rachunków za kupioną mąkę. W ten sposób referat zamierza ustalić powód podbijania cen na mąkę i winnych pociągnąć do surowej odpowiedzialności. (5)

— Walka z lichwą.

b) Za niestosowanie się do rozporządzenia komisariatu rządu w przedmiocie walki z lichwą ukarano w drodze administracyjnej Samuela Zabłudowskiego, właśc. składu przetł. na 300,000 mk., rzeźnika Ch. Gryliaka, na 200,000 mk. Melicha Bornstama, na 100,000 mk. S. Endlanda, M. Dremousa i Majera Warszawskie go po 80,000 mk. (4)

— Walka z brudem.

b) Za anty-sanitarny stan posesji Nr. 166 przy ul. Piotrkowskiej pociągnięty został do odpowiedzialności Szlama Micenmacher. (5)

— Ochrona pracy.

b) Za prowadzenie handlu w godzinach niedozwolonych zostali pociągnięci do odpowiedzialności Riwen Lewenstein (Główna 7) i Naten Rosenfarb (Piotrkowska 164). (5)

Wypadki i kradzieże.

— Antymilitarysta.

Za uchylanie się od kontroli wojskowej zatrzymano Szyjewicza Ica zam. przy ul. Zakajnej 30 i przesłano do P. K. U. — Łódź. (8) (lot)

— Nagły zgon

1) Przy ul. Kruczej nr. 4 w mieszkaniu własnym z niewiadomej przyczyny zmarł młody Stefan Wiatarski. (6)

— Walka z alkoholem

1) Za zakłócenie spokoju publicznego i ukazywanie się w stanie nietrzeźwym w miejscach publicznych pociągnięto do odpowiedzialności: Kłosa Piotra, Kaczmarowskiego Antoniego, Ofica Aleksandra, Grabowskiego Antoniego, Wojciechowskiego Adama, Szampontę Leona, Kurasika Stanisława, Klemczaka Stefana, Braun Katarzynę, Ziolkowskiego Walentego, Kurasika Feliksa, Brylskiego Józefa, Kwiatkowskiego Józefa, Milczarka Michała, Gutka Edwarda i Gruszkę Stefana. (8)

— Kradzieże.

Dnia 24 bm. z pociągu towarowego Nr. 596 pomiędzy Łodzią a Pabjanicami niewiadomi złościny zerwali plombę z wagonu Nr. 1168 i wyrzucili 2 worki fariny. Pociąg zatrzymano i przeprowadzono poszukiwania; skutkiem czego cukier odnaleziono, zaś sprawcy kradzieży zdołali zbiedz.

Z mieszkania Gliksman Sury służąca jej Krygier Teresa skradła różnej garderoby wartości 947 tysięcy mk.

W pracowni krawieckiej Rogozińskiego przy ul. Piotrkowskiej 83 nieznaną sprawcę skradli z kieszonek pała Abrama Kaufmana, zam. w Grand-Hotelu i czek na dol. 100, 1 czek na 350 tysięcy marek niemieckich oraz 1 czek na mk. pol. 500 tysięcy.

Przy ul. Napiórkowskiego 24 z wozowni Preisa Zygmunta nieznaną złościny skradli kilka dywanów oraz dwie pary butów ogólnej wartości 400 tys. marek.

Z mieszkania Rozenblum Salii przy ul. Zawadzkiej 15 skradziono bielizny wartości 50 tysięcy mk. O kradzież powyższą jest podejrzana jej służąca Elżbieta Sztajka, która pozostawiając swój dowód osobisty zbiegła.

Na gorącym uczynku kradzieży towarów na dworcu Łódź-Fabryczna został schwytany Pinkus Aliman. Bez stałego miejsca zamieszkania.

W sprawach powyższych spisano protokoły i wszczęto energiczne dochodzenia. (8)

Teatr i muzyka

— Występy Krakowskiej „Bagateli”.

W nadchodzącą niedzielę odbędą się dwa występy artystów Krakowskiej „Bagateli” M. Malickiej i A. Węgierki w świetnej komedii Nicodemiego p. t. „Świt, dzień i noc”. Artysty zjeżdżają tylko na dwa występy (po południu i wieczorem) zachęceni sukcesem jakim ta sztuka cieszyła się podczas ich ostatniej bytności w Łodzi. Krytyka o sztuce Nicodemiego jak również o koncercie w wykonaniu p. Malickiej i A. Węgierki wszędzie wyrażała się jaknajpochlebniej.

— Teatr. Miejski.

Dziś tj. w czwartek Teatr Miejski daje „Peer Gynta” H. Ibsena z p. Karolem Adwentowiczem na czele. Balet. Orkiestra symfoniczna. W piątek dla Zrzeszeń rob. i intelig. „Krag interesów” kom. Jacinto Bonarente, (po raz ostatni). W sobotę dla młodzieży szkolnej o godz. 3 i pół pp. „Wasy i peruka”. 4)

— Arnold Foeldes i Jadwiga Lachowska.

W sobotę dnia 28 października r. b. wystąpi po raz ostatni przed wyjazdem do Ameryki wiołoczelista światowej sławy p. Arnold Foeldes z udziałem słynnej artystki Jadwigi Lachowskiej, która przyjeżdża do nas z Hiszpanji po wielkich sukcesach. Koncert ze względu na dwie znakomitości cieszyć się będzie zasłużonym powodzeniem i nie przedkładać publiczność będzie mogła rozkoszować się tak wielką urocią artystyczną. (4)

Komunikaty

— Z Czerwonego Krzyża.

Zarząd Czerw. Krzyża zwraca się z prośbą o żądanie od inkasentów, zapisujących członków Towarzystwa, pokwitowań ze stemplowanych kwitariuszów Polskiego Czerwonego Krzyża. (4)

— Drugi koncert Handlowców.

Stowarzyszenie Handlowców Polskich, we własnej sali Piotrkowska 108 w dniu 4 listopada b. r. o godz. 8 wiecz. urządza drugi koncert z udziałem sławnego tenora Opery Warszawskiej, Adama Dobosza, znanego pianisty Alfreda Jezierskiego oraz Drużyny śpiewaczych Stowarzyszenia.

Przy fortepianie dyrektor Teodor Ryder. (4)

— Kanał wodny Śląsk, Łódź, Toruń, Gdańsk.

Ten niezmiernie interesujący projekt o olbrzymiej doniosłości gospodarczej ze względu na zbyt bogactw śląskich i rozwój przemysłu naszej Łodzi, o którym będzie na jutrzejszym, piątkowym odczytanie w Stow. Techników (Andrzeja 3) przez inż. Lipkowskiego oraz inż. Tillingera z Warszawy.

Wejście dla członków Stowarzyszenia bezpłatne, dla gości 300 mk.

Odczyt ilustrowany przezroczami, rozpocznie się punkt o godz. 8 m, 15 wiecz. (4)

— Wieczorek literacki.

Dnia 29 października o godz. 5-ej po południu w sali Towarzystwa Y. M. C. A. (Piotrkowska 245) dany będzie na rzecz Łódzkiego Koła Polskiej Młodzieży Szkolnej Podwieczorek literacko-artystyczny. Program utrzymany w dobrym smaku wykonają znani artyści: pp. Jacobi—Zawadzka i Artur Zawadzki.

Bilety od czwartku nabywać można w księgarni WW. Gebethnera i Wolla, Piotrkowska 87, a w dzień przedstawienia przy wejściu na salę od godz. 3-ej po południu.

Ceny miejsc od 300 mk do 1500. (8)

Kronika wyborcza

O GŁOSOWANIE CZŁONKÓW STRAŻY WYBORCZEJ.

b) Celem umożliwienia głosowania członkom straży wyborczej oraz siłom policyjnym generalny komisarz wyborczy zawiadomił władze tutejsze, iż osoby te mogą głosować również w tym obwodzie, w którym w dniu

wyborów wykonywują swoją służbę, a nie tylko jedynie w tych obwodach, w których są wpisani na listę wyborców. Obwód ten jednak musi znajdować się jedynie w obrębie tego samego okręgu wyborczego. Przez osoby straż pełniące rozumie się wszystkie osoby przeznaczone dla zapewnienia bezpieczeństwa komisji wyborczych, a zatem nie tylko te, które pełnią straż bezpośrednią przy lokalu wyborczym, ale także i rezerwe straży i urzędników państwowych oraz samorządowych, mających nadzór nad bezpieczeństwem. Osoby te muszą się zaopatrzyć w zaświadczenie nie od komisji tego obwodu, w którym wpisani są do spisu wyborców, że nie będą głosować w tamtym obwodzie. Zaświadczenia te wydawane będą przez komisje obwodowe.

Przemysł i handel

Kryzys bezrobocia w Czecho-Słowacji.

(=) Z powodu kryzysu przemysłowego, panującego w Czecho-Słowacji w związku z wzrostem kursu waluty czeskiej, w wielu gałęziach przemysłu, fala bezrobocia ogarnia coraz szersze masy robotników. „Sojuszdemokrat”, wychodzący w Pradze, donosi pod 2 października.

„Dotychczas zwolniono 1500 górników. Do nowego roku liczba zwolnień ma dojść od 8000 do 10 tys. Według dyrektywy okręgowego urzędu górniczego mają być w pierwszym rzędzie zwolnieni obywatele obcy, mieszkający poza obrębem Czecho-Słowacji, następnie inni obcopolani, oraz osoby, które otrzymały na rzecz innego państwa. Będą jednak uwzględniane przy zwolnieniach i osoby lat wysłużonych, stosunki rodzinne itd. Zwolnienie będzie mogło nastąpić jedynie w porozumieniu z radami fabrycznymi”.

Należy oczekiwać, że w związku z temi zwolnieniami robotników w Czecho-Słowacji nowe masy bezrobotnych Polaków napłyną w Czecho-Słowację do Polski, które powiększą rzeszę bezrobotnych z Czecho-Słowacji już przybyłych do Polski i wzmożą stan bezrobocia w Polsce. (3)

Giełda warszawska

z dnia 25 b. m.

Doł. St. Złd.	12,900	Franki franc.	
Marki niem.	2,85	Funt	38100
		Czaki i wpłaty.	

Belgia	813	Łondyn	58,800
Berlin	2,95	Nowy Jork	12,950
Gdańsk	2,9	Pariz	830
Paryż	420	Wiedeń	19,25

Akcie.

Bank hand.	16,000	Ostrowiec	34,200
„ Dyskont	12,000	Radzki	13,750
„ Kredyt.	9000	Starachowice	18,400
„ Zjed. z pol.	5250	Żyrardów	447,500
Cukier	225,000	Borkowski	3375
Drzewo		Zedluga	1700
Lilpop	21,750	Jabłkowski	5200
Częstocice	252,500	Nalita	2975

BANK POWSZECHNY

Spółdzielnia z nieogr. odpow.
Łódź, Sienkiewicza 40
dawniej

Spółdzielnia Kredytowa Rzemieślnicza
przyjmuje wkłady na oprocentowanie według umowy, udziela pożyczek swoim członkom i załatwia wszelkie czynności bankowe.

Kasa Banku czynna codziennie od godz. 9 do 2-ej, we wtorki, czwartki i soboty od 5-ej do 7-ej wiecz.

4442b5)

Zarząd.

„WYGODA” PIOTRKOWSKA 238

poleca na raty i za gotówkę

Konfekcję damską, męską i dziecięcą, bieliznę, manufaktury, obuwie i wszelką galanterię w wielk. wyborze.

UWAGA: Wszelkie obstarunki wykonujemy we własnej pracowni w przeciągu 4-ch dni! 3930512

Dr. Eugenja Gerszuni

Piotrkowska 121
Choroby kobiece i weneryczne
i kobiet. Przyjmuje od 12 — 1
i od 4 — 6, w niedziele i święta od 9 — 12. 6835b13

Dr. STAWOWCZYK

Sienkiewicza 29.

Choroby wener. i skórne.
Przyjm. 9—10¹/₂ i 5—7. 436b19

KUPUJE

placę 100 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę, kapy pluszowe oraz szale czarne. Proszę się przekonać. Zachodnia 32, poprzeczna otwiera, 1 p. m. 13, L. Malich. 4243K

Dr. Artur Banasz

urolog.

Choroby nerek, pęcherza, dróg moczowych, chron. rzeżączka
Przyjmuje od g. 5 i pół do 7
Montuski 12 II, (x)

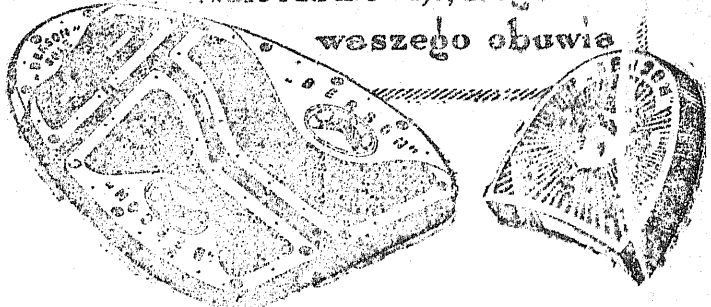
BERSON

Obcasy i zelówki gumowe

BERSON

wale i zachowują eleg.

waszego obuwie

Berson—Kacznik (sp. zogr. odp.) Centrala: Kraków, Straszewskiego 12.

O D E O N

Dziś premiera!

Przeróbka filmowa słynnej powieści Daniela Defoe

ROBINSON KRUSOE

pełna dramatycznego napięcia

III seria III

„BUNT MARYNARZY”

Dramat w 6 aktach.

Rozwiązanie konfliktu pomiędzy trogiem bohaterów Robinsona i Krusoe, jego byłą narzeczoną i jego dawnym przyjacielem, który niegdyś porwał mu ukochaną dziewczynę.

Początek przedstawień o godz. 4.30.

(4432s1)

Początek przedstawień o godz. 4.30

O D E O N
Dziś premiera!

NADESZŁA ZIMA! Szkoła Rzemiosł

NA RATY I

Chcąc ubrać się ciepło w męską i damską garderobę, można tylko w firmie

„OSZCZĘDNOŚĆ”

ul. Wólczańska 43, front, I p., oraz bielizna i towary łokciowe po cenach przystęp.

UWAGA! Ustęstwo dla sprzedawców państwowych i robotników. (4401d)

NA RATY I

Wodna 34.

przyjmuje wszelkie zamówienia wchodzące w zakres ślusarsstwa i mechaniki. 4422-3

W sprawach organizacji Czeladzi Rzemieślniczej zaprasza o przybycie na zebranie do lokalu przy ul. Al. Kościuszki № 73 pp. Starszych i podstarszych czeladzi Zgromadzeń Rzemieślniczych (Gospod Czeladniczych) w dniu 28 października o godzinie 6 ej wieczorem. (4446d1)

Delegat Czeladzi Warszawskich
M. Lustański.

Plac narożny ogrodzony

5000 łokci kwadratowych róg Senatorskiej i Grabowej natychmiast na dłuższy okres do wydzierżawienia. Wiadomość Piotrkowska 16- Warszawa (4447d1)

Potrzebne sprzedawczynię gazet w kioskach.

Wymagana kaucja oraz znajomość ruchunkowości. Zgłoszenia do Biura „Promień” Piotrkowska. (4440d2)

Wątek 27 b. m. o godz. 7 ej wiecz. w sal. Stow. Handl. Polskich przy ul. Piotrkowskiej 103, odbędzie się

Ogólne Zebranie

członków zlikwidowanej kooperatywy „Handlowiec Polski” z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej
- 2) Wniosk.

Wrazie nie dojdzie do skutku powyższego zebrania następną odbędzie się dn. 2 | XI o godz. 7-iej wieczorem i będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych członków. (4453d1)

Komisja likwidacyjna.

P.P. OGRODNICY!

warzyw i owoców

wszelkie ilości, kupuje, przyjmuje w komis i pośredniczy w sprzedaży. Oferty pod „Ogrodnictwo” Agencja ogłoszeń W. Tracewski Łódź, ul. Radwańska 6 (4287K2)

Daję na raty

wszelką garderobę damską i męską, oraz cwytry gotowe i na obstalunki

Pracownia A. BERGER. Łódź, Południowa 6 praw. of. (4262K)

Poszukuję

pokoju z kuchnią w śródmieściu. Czyszczenie obojętne. Zgłoszenie w aptecce w-go Danieckiego, ul. Piotrkowska 129. 4447b3

Sprzedam

z powodu potrzeby gotówki część wili w Rudzie wartości 15 milionów za 10 milionów. Wiadomość Przedzalniana 2 m 2. (4445d2)

Trzewiki damskie

okazyjnie tanio są na sprzedaż Nawrot 38a mieszk. № 6 o 16 do 8 po poł. (4441d1)

Kto z panów

artystów malarzy zechce podjąć się odnowienia znanej sięgo portretu. Oferty pod „Portret” w redakcji. 4438-8

Okazja!

Doży wybór używanej biżuterii, obrączki ślubne złote, pierścienie, zegarki srebrne i metalowe i t. p. Sklep komisowy W Rutkowski Główna 33 (4376K10)

Okazja

Sklep galanterijny do sprzedania ul. Wólczańska 118. 4433-

Wózek

dworkowy na resorach w dobrym stanie kupię. Zgłaszać się ul. Wólczańska 78 do dozorcę lub oferty do redakcji pod „Wózek” 4434s5

Prace

150% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zegary, oraz różną biżuterię Konstantynowska 7 Milich prawa otocyna 1-sze piętro 3592w

Leśnik

z praktyką 10 letnią z dobrymi świadectwami, prosi W.P. Właścicieli lasów o posadę sekretarza, pomocnika leśniczego, lub pomocnika kierownika tartaku. Oferty do Rozwoju pod „Praktyczny”. (4374K2)

Poszukuję

Szarkowskiego Józefa lat około 35, którego rodzice zam. przed wojną w Łodzi ul. St. Zarzeńska 39. Ktoby wieział gdzie się znajduje proszę zawiadomić za wynagrodzeniem siostrę Helenę Kubińską zam. we wsi Krzywa Góra gm. Łęg poczta Włocławek 4240K10

Drukarnia Dziennika

„ROZWÓJ”

ŁÓDŹ, AL. KOŚCIUSZKI № 41.

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie drukarstwa wchodzące. Ceny niskie. Roboty przyjmowane wykonywane się szybko i solidnie :: ::

Pierwszorzędny zakład krawiecki męski Franciszka Chojackiego

59. Sienkiewicza 59.

przyjmuje wszelkie zlecenia z własnego oraz powierzono materiału. 3802s01

TOWARY BŁAWATNE Bielizna, kostiumowe, palotowe. Po cenach konsumpcyjnych sprzedają

ŁÓDŹ STELZNER I WEBER Piotrkowska № 141 4125d6

Potrzebna

MEBLE!

książkowa, znająca książkowość podwójną o i zaraz. Złożenia przyjmuje: Radwańska 68 — 60. 4421b3

Różne, nowe i używane do sprzedania. Piotrkowska 261, m. 4, II p., front. 435 c

„KOROWÓD ŚMIERCI“

Dyrekcja Kina „LUNA“.

Czytaj afisze! 4420b

Kupno i sprzedaż:

Motocyklowy wózek sprze-
dam Wólczańska 62-17.
9476-2

Potrzebna służąca do restauracji róg Pańskiej i Karola
944-2

Tajemnica Metalu
Czytaj afisze! 44200

Marcinkowski Zygmunt zagu
bił paszport niemiecki wy-
dany w Łodzi oraz kartę powo-
łania z P.K.U. 9404-1

Czytaj afisze! 44205

100-443887-100

III bil paszport niemiecki wy-
dany w Łodzi oraz kartę powo-
łania z P.K.U. 9404-1

„Thakolian Age“
z kagotkiem
Skuteczny środek przeciwko su-
chotom, oraz chorobom płucnym
kokluszowi, astmie i inn.
sprzedają apteki i sklepy apte-
czne (41C16K1)

五世祖

[illegible]